

krigstidens förhållanden berodde det således på politiska och inte på ekonomiske omständigheter. Erfarenheten visade att liberalismen ledde till gynnsamma resultat under den korta del av mellankrigstiden då det politiska läget var sådant att et liberalt system kunde få en mera generell tillämpning. Bogen avsluttes med hänvisningar til den benyttede litteratur, baade svensk og fremmed.

I hele bogen er trods de mange tal tabelopstillinger helt undgaaet. Det er maaske ogsaa rigtigt, at den bredere læserkreds, som bogen sigter paa, har vanskeligt ved at benytte tabeller. Men en moderat anvendelse af ikke for indviklede tabeller i teksten eller i bilag vilde have kunnet gøre det lettere at genkalde sig hovedlinierne i udviklingen gennem hele det behandlede tidsrum.

Alt i alt er det en bog, der ved sin paalidelighed og klarhed ikke mindst burde kunne være af nytte for danske læsere, der vil vide besked om økonomiske og sociale forhold i et land, der paa een gang staar os saa nær og dog netop i sin økonomiske struktur frembyder saa store uligheder med vort land.

Even Marstrand.

Nils Thedin: RAASTOFPROBLEMET OG FREDEN, oversat fra Svensk af Henning Ravnholt. Det Danske Forlag, København 1946. 204 S.

Bogen har til Formaal at give en Redegørelse for Diskussionen om Raastofproblemet i Mellemlkrigstiden og Tiden efter den senest afsluttede Verdenskrig. Hovedvægten er lagt paa Raastofreguleringerne og Produktionsproblemerne, medens Udenrigshandelen kun er periferisk behandlet. Det understreges, at Fremstillingen ikke gør Krav paa at være udtømmende, men har løst sin Opgave, hvis Bogen maa blive anvendt som Diskussionsgrundlag i Studiekredse.

Indledningsvis konstaterer Forfatteren, at Raastofproblemet ikke bunder i en absolut Knaphed paa Raastoffer, men maa have sin Rod dels i Raastofkildernes ujævne Fordeling, dels i den »Mekanisme«, som skal sikre en jævn Fordeling, den internationale Handel.

De efterfølgende Afsnit indeholder en Gennemgang af de raastof- og produktionsregulerende Foranstaltninger, som saa Dagens Lys mellem de to Krige. Forfatteren har med disse Afsnit til Hensigt at fratage Læseren enhver Tvivl om, at Producenterne, uanset hvilke Motiver deres Handlinger officielt smykkedes med, har drevet en udpræget Monopolpolitik, som ofte fandt Støtte hos vedkommende Statsmagt, dels ud fra sociale og økonomiske, dels ud fra strategiske og rent militærpolitiske Synspunkter, men stort set har været til Skade ikke alene for Forbrugerne, men i høj Grad ogsaa for Producenterne selv og vedkommende Statsmagt som saadan. En væsentlig Del af Ansvaret for de to Krige placeres saaledes hos de Stater, der dirigeret af Producenterne lod sig forlede til at føre en økonomisk Politik paa Bekostning af andre Staters Interesser; samtidig fremhæves Nødvendigheden af, at Raastofferne som Led i en Begrænsning af Staternes Suverænitet fremtidig underkastes international Kontrol, hvis en vigtig Aarsag til Krig skal fjernes. Mellemlkrigstidens Forsøg paa at løse Raastofproblemet har efter Forfatterens Mening ikke været af tilstrækkelig konstruktiv Karakter,

krigstidens förhållanden berodde det således på politiska och inte på ekonomiske omständigheter. Erfarenheten visade att liberalismen ledde till gynnsamma resultat under den korta del av mellankrigstiden då det politiska läget var sådant att et liberalt system kunde få en mera generell tillämpning. Bogen avsluttes med hänvisningar til den benyttede litteratur, baade svensk og fremmed.

I hele bogen er trods de mange tal tabelopstillinger helt undgaaet. Det er maaske ogsaa rigtigt, at den bredere læserkreds, som bogen sigter paa, har vanskeligt ved at benytte tabeller. Men en moderat anvendelse af ikke for indviklede tabeller i teksten eller i bilag vilde have kunnet gøre det lettere at genkalde sig hovedlinierne i udviklingen gennem hele det behandlede tidsrum.

Alt i alt er det en bog, der ved sin paalidelighed og klarhed ikke mindst burde kunne være af nytte for danske læsere, der vil vide besked om økonomiske og sociale forhold i et land, der paa een gang staar os saa nær og dog netop i sin økonomiske struktur frembyder saa store uligheder med vort land.

Even Marstrand.

Nils Thedin: RAASTOFPROBLEMET OG FREDEN, oversat fra Svensk af Henning Ravnholt. Det Danske Forlag, København 1946. 204 S.

Bogen har til Formaal at give en Redegørelse for Diskussionen om Raastofproblemet i Mellemlkrigstiden og Tiden efter den senest afsluttede Verdenskrig. Hovedvægten er lagt paa Raastofreguleringerne og Produktionsproblemerne, medens Udenrigshandelen kun er periferisk behandlet. Det understreges, at Fremstillingen ikke gør Krav paa at være udtømmende, men har løst sin Opgave, hvis Bogen maa blive anvendt som Diskussionsgrundlag i Studiekredse.

Indledningsvis konstaterer Forfatteren, at Raastofproblemet ikke bunder i en absolut Knaphed paa Raastoffer, men maa have sin Rod dels i Raastofkildernes ujævne Fordeling, dels i den »Mekanisme«, som skal sikre en jævn Fordeling, den internationale Handel.

De efterfølgende Afsnit indeholder en Gennemgang af de raastof- og produktionsregulerende Foranstaltninger, som saa Dagens Lys mellem de to Krige. Forfatteren har med disse Afsnit til Hensigt at fratage Læseren enhver Tvivl om, at Producenterne, uanset hvilke Motiver deres Handlinger officielt smykkedes med, har drevet en udpræget Monopolpolitik, som ofte fandt Støtte hos vedkommende Statsmagt, dels ud fra sociale og økonomiske, dels ud fra strategiske og rent militærpolitiske Synspunkter, men stort set har været til Skade ikke alene for Forbrugerne, men i høj Grad ogsaa for Producenterne selv og vedkommende Statsmagt som saadan. En væsentlig Del af Ansvaret for de to Krige placeres saaledes hos de Stater, der dirigeret af Producenterne lod sig forlede til at føre en økonomisk Politik paa Bekostning af andre Staters Interesser; samtidig fremhæves Nødvendigheden af, at Raastofferne som Led i en Begrænsning af Staternes Suverænitæt fremtidig underkastes international Kontrol, hvis en vigtig Aarsag til Krig skal fjernes. Mellemlkrigstidens Forsøg paa at løse Raastofproblemet har efter Forfatterens Mening ikke været af tilstrækkelig konstruktiv Karakter,

bl.a. fordi de fortrinsvis indskrænkede sig til Forslag om friere Handel, som i sig selv ikke kan være et Universalmiddel mod monopolistisk Magtmisbrug.

Efter et kort Afsnit om Krigstidens Planøkonomi og de med denne forbundne Strukturændringer i Produktionssfæren gaar Forfatteren over til en Behandling af de Problemer, som er opstaaet ved Overgangen fra Krig til Fred. Det understreges, at der stort set er Enighed om, at Maalet for fremtidige Reguleringer maa være en Udvidelse af Forbruget i Stedet for en Indskrænkning af Produktionen; Spørgsmaalet er blot, om Landene vil gaa aktivt ind for en mod Maalet sigtende Politik, som paa kort Sigt maa bestaa i en Udjævning af de af Krigsforholdene fremtvungne Forskydninger, paa længere Sigt i en Fjernelse af Restriktionerne i den internationale Handel, en international Konjunkturpolitik, en international Prisstabiliseringspolitik, hvori baade Producent- og Forbrugerlande medvirker, og sidst men ikke mindst en Internationalisering af visse Raastofkilder, en Politik, som vil stille store Krav til Kreditorlandene, herunder især U.S.A. I denne Forbindelse omtales UNRRA og FAO som de første Skridt mod Maalet.

Forfatteren, der har sit Arbejde inden for Kooperative Förbundet, sætter i øvrigt sin Lid til Andelsbevægelsen, som har dokumenteret sin monopolbrydende Virksomhed.

Bogen er velskrevet og let læst. Den vil sikkert være fortrinlig egnet til Formaalet.

H. Bisgaard Olesen.